

Udenrigsudvalget

REJSERAPPORT

DELEGATIONSREJSE TIL TUNIS, TUNESIEN

Tid: 12.-15. maj 2014
Sted: Tunis, Tunesien
Deltagere: Per Stig Møller (formand, KF), Ellen Trane Nørby (V) og Trine Pertou Mach (SF)
Ledsaget af: Gro Iversen, udvalgssekretær

FOLKETINGET

1. Formål

Formålet med delegationsrejsen var at blive klogere på den politiske udvikling i Tunesien i lyset af det arabiske forår og den seneste udvikling med ny forfatning, ny midlertidig regering og kommende proces hen imod afholdelsen af parlamentsvalg og præsidentvalg inden udgangen af 2014.

27. maj 2014

Tunesien var arnestedet for det arabiske forår tilbage i december 2010, hvor demonstrationer med krav om demokratiske reformer førte til, at landets daværende præsident måtte gå af.

2. Væsentligste punkter fra besøget

Tunesiens forfatningsforsamling vedtog den 26. januar 2014 landets nye forfatning med et overvældende flertal. Forfatningen sikrer en række grundlæggende demokratiske principper, herunder ytringsfrihed og kvinders ligestilling, ligesom Tunesien defineres som en civil stat og et retssamfund. I forfatningen understreges fortsat, at Islam er landets religion.

Forfatningen er en af de mest demokratiske forfatninger i regionen, og den lægger grundlaget for, at der senere på året kan vælges et nyt parlament og en folkevalgt præsident. Indtil det sker, er den partiuafhængige Mehdi Jomaâ udpeget som leder af en midlertidig teknokrat-regering.

Delegationen havde under sit besøg i byen møder med politiske eksperter, politiske ledere, mediefolk og civilsamfundsrepræsentanter for at diskutere den politiske udvikling og fremtiden for Tunesien. Delegationen fik endvidere lejlighed til at besøge danskstøttede projekter under det arabiske initiativ.

Udvalget fik gennem møderne indblik i den særlige rolle som fagforeningen har spillet under udarbejdelsen af forfatningen og i udpegelsen af en overgangsregering. Også aktive civilsamfundsorganisationer har bidraget til skrivningen. De politiske ledere fra bl.a. Ennahda (det store moderate islamiske parti) og Nida Tounes (det væsentligste sekulære oppositionsparti) understregede behovet for at fortsætte en koalitionsregering med 2-3 partier – også efter valget. Til trods for denne melding, er der dog fortsat en risiko for, at det imponerende arbejde for

konsensus, som forfatningens vedtagelse viste, kan krakelere alt efter hvordan stemmerne ved valget falder ud. Også fordi samfundsopfattelse hos de største partier er meget forskellige, så det kan vise sig vanskeligt at blive enige om et regeringssamarbejde. Imidlertid vil en koalitionsregering være afgørende for at sikre befolkningens fortsatte tillid til den demokratiske udvikling.

Et andet risikoelement for Tunesiens fremtidige udvikling er den fortsat meget høje arbejdsløshed, primært blandt de unge – og særligt unge med universitetsuddannelser. Tunesiens ungdom var med til at starte revolutionen i sin tid, men det er de færreste partier, som har formået at engagere de unge, og det er kun Ennahda som har et decideret ungdomsafdeling. Flere civilsamfundsorganisationer er imidlertid blomstret op, hvor der er stort engagement blandt landets unge. Imidlertid kunne ingen af samtalepartnerne pege på brugbare løsninger på den høje ungdomsarbejdsløshed.

I forhold til mediernes mulighed for at agere har de i dag langt større muligheder og ytringsfriheden er væsentlig forbedret siden før revolutionen. Tortur synes dog fortsat udbredt blandt politiet, men også her kan konstateres fremskridt.

Med hensyn til sikkerhed er der fortsat store problemer i grænseregionerne – både op til Algeriet og særligt op til Libyen. Og salafistgrupper med god adgang til våben opererer relativt uhindret i nogle dele af landet. Alt efter hvor meget magt disse grupper formår at opbygge, kan det også vise sig som en udfordring i forhold til at sikre en fortsat fredelig udvikling i landet.

Program for rejsen vedlagt.

3. Opfølgning og sammenhæng med udvalgets tidligere arbejde

I delegationen er der bred enighed om, at det er vigtigt, at Danmark fortsat yder støtte til Tunesien i denne overgangsperiode, da den politiske situation i landet er yderst skrøbelig. Delegationen kan endvidere anbefale, at støtten øges og videreføres også efter valget grundet Tunesiens vigtighed – f.eks. med fokus på civilsamfundsudvikling, unges inddragelse samt vækst og beskæftigelse. Tunesien kan, hvis det lykkes at få afholdt frie og fair valg og skabe en legitim koalitionsregering, blive et eksempel til efterfølgelse i regionen, men der eksisterer fortsat store risikoelementer.

Som opfølgning på turen opfordrer udvalget endvidere til:

- at udvalget aktivt bidrager til det parlamentssamarbejde, som er under opbygning mellem Folketinget og den tunesiske forfatningsforsamling.
- at udvalget løbende følger udviklingen i Tunesien hen imod præsident- og parlamentsvalgene og den efterfølgende regeringsdannelse

Mandag den 12.5. – INTRODUCTION, BAGGRUND

Kl. 11.10: Ankomst til Tunis, modtagelse i lufthavnen af Michael Lund Jøppesen, Danmarks ambassadør for Tunesien med residens i Rabat og Ingerlise Ennabli, dansk konsuli i Tunesien.

12.15 – 13.45 *venue: Restaurant Aquatic, Les Berges du Lac*
Frokost og kort briefing v. Ambassadør Michael Lund Jøppesen om den aktuelle kontekst i Tunesien

Introduktion til Det Arabiske Initiativ i Tunesien og Det Danske Program kontor v. Anne Margrethe Rasmussen, seniorrådgiver og leder af programkontoret

14.15 – 15.15 *venue: EM HRN (20 minutters kørsel)*
Besøg på menneskerettighedsnetværket EM HRN's regionale kontor i Tunis. Møde med regionaldirektør Ramy Sahi.
Emne: den aktuelle situation på menneskerettighedsområdet og udfordringer for civilsamfundet

16.00 – 17.00 *venue: UGTT, Tunis centrum (20 min. kørsel)*
Møde med Houcine Abassi, formand for det store fagforbund UGTT, som historisk har spillet en væsentlig politisk rolle i Tunesien og som i den aktuelle politiske krise har været den primære medierende faktor mellem regering og opposition. UGTT har et samarbejde med Ulandssekretariatet finansieret under Det Arabiske Initiativ (fransk/arabisk med tolkning).

19.15 (afgang fra hotel 18.45) *venue: Restaurant Au Vieux Bon Temps, Sidi Bou Saïd*

Middag med tidligere nationalbankdirektør Mohamed Mustapha Kamel Nablou og forsker Ahmed Driess samt journalist og menneskerettighedsaktivist Slaheddine Jurchi.

Afgang fra restaurant til hotel ca. kl. 21.30

Tirsdag den 13.5. FORFATNINGSFORSAMLINGEN OG POLITISKE AKTØRER

8.30 – 9.00 *venue: Hotellet*

Møde med Chief Technical Adviser Jonathan Murphy, UNDP

Afgang fra hotellet kl. 9.00

9.30 – 10.15 *venue: Forfatningsforsamlingen (ANC), Bardo*
Møde med Formand for forfatningsforsamlingen Mustapha Ben Jafaar

11.00 – 12.15 *venue: Forfatningsforsamlingen*
Møde med formænd for de parlamentariske grupper

12.30 – 14.00 *venue: Forfatningsforsamlingen*
Frokost inviteret af Forfatningsforsamlingen

14.00 – 14.30 *venue: Bardo useet (samme bygning som Forfatningsforsamlingen)*
Kort visit på Bardo useet

15.00 – 16.00 *venue: Ennahdas hovedkvarter (30 m inutters kørsel)*
Møde med Rachid Ghannouchi, formand for det muslimske (tidligere) regeringsparti Ennahda. Endvidere parlamentarikere Amel Larayedh (forretningstidligere præsident Ali Larayedh og medlem af Ennahdas ledelse), Zied Ladhari samt tidligere minister for investeringer og internationalt samarbejde Riadh Betieb (december 2011 – marts 2013).

19.00 Delegationens middag på hotellet

Onsdag den 14.5. CIVILSAMFUND OG MEDIER

Afgang fra hotel kl. 8.45

9.00 – 10.00 *venue: DIGNITYs kontor*
Besøg hos DIGNITY (tidligere RCT), der siden 2011 har haft kontor i Tunis, hvor de arbejder med både civilsamfund og det tunesiske justitsministerium om bl.a. forebyggelse af tortur, behandling af torturofre og monitorering af fængsler. Møde med den danske leder af kontoret Lamia Chebai, samt repræsentanter for DIGNITYs tunesiske partnerorganisationer. DIGNITY er støttet af DAI.
Emne: generelt om udviklingen på torturområdet, statens indsats og det dansk – tunesiske samarbejde

10.30 – 11.30 *venue: CAPJ (spadsere derhen – 6 m in.'s gang)*
Besøg på CAPJ, den tunesiske institution for videreuddannelse af journalister, som samarbejder med den danske DAI partner International Media Support. Møde med direktør Mohamed Abdelkrim Hizaoui, som også underviser på journalistuddannelsen og leder koordineringsgruppen for tekniske og finansielle partnere på medierådet).
Endvidere deltager repræsentanter for det tunesiske journalistforbund og koalitionen for pressefrihed samt Taieb Zahar, direktør for ugemagasinet Realites.

12.00 – 13.00 *venue: Les Berges du Lac*

Mødemed Beji Caid Essebsi formand for Tunesiens væsentligste oppositionsparti Nida Tounes og tidligere premierminister.

13.30 – 15.00 *venue: Restaurant Le Golfe, La Marsa*

Am bassadøren er vært for en frokost med den finske og den hollandske ambassadør, chefen for EU-delegationen, samt Deputy Head of Mission fra den britiske ambassade

15.30 – 16.30 *venue: Karthago*

Besøg ved ruinerne i Karthago

Retur på hotel kl. ca. 17.30

17.00 – 18.00 (optional)

Mødemed Mongi Rahoui, parlamentariker for Mouvement des Patriotes Democrates / Bloc Democrates (venstrefløj)

20.00 (afgang fra hotel 19.30)

venue: Darel Jebel, Tunis Medina

Det Danske Program kontor er vært for en middag med repræsentanter for det tunesiske civilsamfund.

Afgang fra restaurant til hotel ca. 22.00

Torsdag den 15.5.

7.00 Afgang til lufthavnen

8.30. Afrejse til Bruxelles – ankomst til København kl. 14.55.